

CONSIDERAȚII PRIVIND CONCEPTUL „ABORDĂRII CUPRINZĂTOARE“ ÎN OPERAȚIILE MILITARE

CONSIDERATION REGARDING THE CONCEPT OF „COMPREHENSIVE APPROACH“ IN MILITARY OPERATIONS

Locotenent-colonel lector univ. dr. Dorin-Marinel EPARU*

Conceptul „Abordarea cuprinzătoare” (Comprehensive Approach - AC) ocupă astăzi agendele de lucru, vizând dezvoltarea doctrinară, ale tuturor organizațiilor care au ca obiective securitatea și stabilitatea.

Deși nu există o viziune comună, unanim acceptată, asupra conținutului conceptului, există consens asupra ideii că este necesară implementarea unei noi filozofii, care să vizeze integrarea în operațiile de răspuns la crize a dimensiunilor politice, de securitate, dezvoltare, dominația legii, drepturile omului și asistență umanitară, într-o abordare efectivă, multilaterală și interconectată care să exploateze eficient toate instrumentele civile și militare disponibile pentru o anumită situație. Prin abordarea comprehensivă a operațiilor sunt generate finalitățile scontate într-o manieră integrată, coordonată și sincronizată.

De aceea, pentru a realiza această succesiune de evenimente este necesar a dezvolta cadrul de cooperare necesar armonizării eforturilor actorilor internaționali, regionali și locali, civili și militari care acționează pentru gestionarea crizelor.

Cuvinte cheie: *abordare cuprinzătoare; NATO; managementul crizelor.*

Nowadays the concept of the „comprehensive approach” (Comprehensive Approach - AC) occupies work agendas, to further focusing on the doctrinal development off all the organizations which have as objective the security and stability.

Although there is no shared vision, unanimously accepted, on the content of the concept, there is consensus on the idea that it is necessary to implement a new philosophy,

---

Locotenent colonel, lector univ. dr. la Departamentul operații întrunite, studii strategice și de securitate/
Universitatea Națională de Apărare „CAROL I”

which relate to integration in operations of the crises response of political dimensions, security, development, domination by law, human rights and humanitarian assistance, in an effective approach, multilateral and interconnected that effectively ,exploit' all of the civilian and military instruments available for a certain situation.

By tackling the comprehensive set of operations are expected finalities that are generated in an integrated, coordinated and synchronized manner.

That is why, in order to carry out this sequence of events it is necessary to develop the framework for cooperation between international, regional and local actors, both civilian and military, which it is essential to synchronise all their efforts, for overcoming the crisis.

Keywords: *comprehensive approach; NATO; crisis-management.*

Introducere

Mediul internațional de securitate viitor pare a fi caracterizat de tensiuni constante și de intensificarea competiției, iar impasul îl reprezintă „modul cum se vor manifesta acestea”¹. Prin natura sa, viitorul rămâne imprevizibil dar așteptarea și pregătirea pentru o gamă largă de conflicte armate trebuie să prevină fenomenul de surprindere. Planificatorii strategici nu își pot permite să presupună că războiul convențional este învechit și trebuie înțeles că, „a combate răspândirea terorismului și apariția statelor falimentare, nu va exclude acțiunile clasice și, cu atât mai mult, pe cele asimetrice”². Totuși, o soluție pur militară nu este capabilă să facă față pe deplin amenințărilor combinate și este necesar a fi integrată cu o gamă largă de inițiative politice, sociale, economice și culturale.

Armata trebuie să fie pregătită pentru a lucra alături de o varietate de actori care vor popula viitorul spațiu de luptă.

În operațiile viitoare vom vedea nu doar armate multinaționale integrate, ci și un număr mare și diversificat de agenții. Toate aceste agenții au scopuri și strategii distincte, cu culturi și interese diferite și chiar, uneori divergențe. Aceste interese trebuiesc aduse la numitor comun, trebuiesc armonizate și incluse într-o strategie comună. În intenția de a eficientiza procesul de formare a parteneriatului între actorii militari și non-militari, într-un cadru instituțional și în încercarea de a sprijini procesul de concentrare a eforturilor și a efectelor acestora, s-a sperat ca abordarea comprehensivă să ajute la prevenirea,

¹ FRUNZETI T. și colectiv, *Lumea 2011-Enciclopedie politică și militară*, Editura C.T.E.A., București, 2011, p. 215

² Cf. GREY, Collin, *Another Bloody Century: Future Warfare*, Weidenfeld & Nicolson, Londra, 2005, p. 191

întârzierea sau controlul crizelor.

În zilele noastre, cei care concep și participă la desfășurarea de acțiuni militare, pot realiza un cadru cuprinzător prin integrarea diferitelor modalități de acțiune, întrunit, multinațional, al agențiilor guvernamentale și, cu titlu de noutate, și agenții ne-guvernamentale, într-o campanie înțeleaptă și coerentă. Considerațiile prezentate în continuare, doresc să vină în sprijinul unei mai bune înțelegeri asupra modului în care conceptul abordării cuprinzătoare, răspunde specificităților acțiunilor militare de răspuns la criză și post-conflict, precum și urmării unei stări finale dorite, la nivel strategic.

Abordarea cuprinzătoare – delimitări conceptuale

"Abordarea cuprinzătoare", "Abordarea bazată pe efecte", "Planificarea cuprinzătoare" sunt termenii folosiți inițial în documentele doctrinei militare ale Statelor Unite sau Marea Britanie, "Planificarea integrată" este unul dintre echivalentele civile (ONU), în NATO, este numit "Planificarea concertată", iar în UE, "Coordonarea civil-militară". Toate aceste expresii descriu sau generează recunoașterea tot mai mare a nevoii de a combina împreună abordări diferite, indiferent dacă sunt civile sau militare, guvernamentale sau nu, pentru a îmbunătăți eficiența operațiilor de gestionare a conflictelor, de sprijinire a păcii, prin desfășurarea unor activități mai coerente de planificare, conducere, desfășurare și evaluare a acțiunilor.

Deși nu reprezintă, prin conținut, un concept de o noutate absolută, „Abordarea cuprinzătoare” capătă în schimb noi valențe, determinate în principal de complexitatea mediului de securitate, mutațiile în conținutul, fizionomia și trăsăturile fenomenului militar contemporan, de multitudinea actorilor implicați și de dificultatea acceptării și implementării conceptului de către aceștia.

Esența acestui concept rezidă în integrarea, în operațiile de răspuns la crize și post-conflict, a dimensiunilor politice, de securitate, dezvoltare și sociale, într-un sistem care să exploateze eficient toate instrumentele civile și militare disponibile pentru o anumită situație.

Rezultatul strategiilor aplicate de coalițiile multinaționale și NATO în Irak, Balcani și Afganistan, a relevat faptul că provocările actuale necesită o abordare cuprinzătoare din partea comunității internaționale, conștientizându-se nevoia aportului comun pentru realizarea cooperării și pentru sporirea contribuției tuturor actorilor majori.

Ideea a apărut ca urmare a concluziilor rezultate din analiza lecțiilor învățate referitoare la prezența și necesitatea integrării "actorilor" non-militari politici, economici, sociali, diplomatici etc., în procesele de planificare, execuție și evaluare a campaniilor, operațiilor și acțiunilor de luptă.

Este evident faptul că lipsa unei viziuni comune și a unității de acțiune slăbește eforturile de realizare a păcii și stabilității. Realitățile din teatrele de operații demonstrează că interacțiunile cu actorii non-militari - organizațiile - guvernamentale, organizațiile/agențiile internaționale non-guvernamentale, firmele private, autoritățile și populația autohtonă - sunt foarte importante, uneori decisive, pentru succesul operațiilor. Soluția se regăsește în conjugarea eforturilor de consolidare a relațiilor de colaborare, care trebuie să constituie o prioritate pentru toate părțile implicate. Civili și militarii trebuie să ajungă la un consens privind capacitățile necesare, sursele potențiale și locul unde aceleasi surse ar putea fi folosite de civili și militari. Din această perspectivă, atitudinile de ambele părți au început să se schimbe, ONG-urile au câștigat respectul din partea armatei pentru inovația și dedicația acestora, iar armata a câștigat respectul ONG-urilor pentru capacitatea de organizare, conducere și logistica de neîntrecut a acesteia.

Un argument în plus este adus și de specialiști ai gândirii militare românești, care au afirmat: „*Înțelegerea noului tip de război cu care se confruntă lumea de azi este esențială pentru a da un răspuns adecvat celor mai destabilizatoare forțe ale epocii. Acest răspuns trebuie realizat prin toate instrumentele de putere de care dispune lumea civilizată occidentală și ar trebui să fie concertat pe baza împărțirii unor idealuri și valori comune.*”³

Conceptul abordării cuprinzătoare a operațiilor presupune conectarea obiectivelor strategice și operaționale a actorilor angajați în teatrul de operații prin cuantificarea efectelor acțiunilor unificate multinaționale sau inter - agenții.

În fapt, abordarea cuprinzătoare nu urmărește să înlocuiască actualul mod în care se execută analiza, planificarea, execuția și procesele de evaluare ale operațiilor militare. În schimb, aceasta caută să le îmbogățească, prin asigurarea unei viziuni holistice asupra operației, a unui mod de gândire coerent și coordonat, care permite comandanților și planificatorilor să vadă dincolo de

³ FRUNZETI, Teodor, ZODIAN, Vladimir, *Lumea 2007 - Enciclopedie politică și militară. Studii strategice și de securitate*, Editura CTEA, București, 2007, p. 199.

efectele mijloacelor militare strict angajate, prin introducerea în ecuație a posibilităților și a efectelor celorlalte instrumente și actori.

Definirea conceptului

Operațiile militare desfășurate încă din anii '90 au evidențiat necesitatea abordării mai largi a managementului crizelor și rezolvării conflictelor. O astfel de abordare, cuprinzătoare, urmărește integrarea instrumentelor militare și nemilitare utilizate în prevenirea conflictelor, stabilizare și reconstrucție, ca și în procesele privind buna guvernare și dezvoltarea economică și socială. Aceste instrumente ar trebui asigurate de către Comunitatea Internațională, într-o manieră concertată și o strânsă cooperare cu guvernul-gazdă.

Deși nu este o idee cu caracter de noutate, conceptul abordării cuprinzătoare (CA) devine o provocare pentru strategiștii contemporani, datorită dezbatelor generate de procesul de definire, proces aflat în plină desfășurare și care urmărește elaborarea unei definiții prin care acesta să fie caracterizat cât mai complet posibil. Multe elemente ale unei abordări cuprinzătoare sunt deja puse în practică și funcționează în diferite teatre de operații, unele concepute și implementate ad-hoc, altele deja planificate, însă cu diferite grade de eficiență.

Apariția discursului în jurul CA, nu este un demers teoretic fără relevanță, ci un rezultat al schimbărilor geopolitice, ideologice, economice, sociale și tehnologice în mediul internațional înregistrate de la sfârșitul Războiului Rece. Această tulburare în sistemul internațional, combinată cu progresul tehnologic rapid, a afectat natura mediului de securitate și fizionomia fenomenului militar. Ceea ce trebuia în logica strategică să se bazeze pe măsuri simple, simetrice nu mai este valabil.

Există o dezbatere privind fundamentele istorice ale expresiei. Unii pun originea termenului în documentele ONU, scrise la sfârșitul anilor 1990 și avansează pe Kofi Annan ca fiind unul dintre promotorii săi. Alții menționează o inițiativă daneză în NATO, ulterior definită și prezentată la Summitul de la București din 2008.⁴ Pentru unii reprezentanți militari, dar de asemenea și pentru unele personalități civile, aceasta este o etichetă nouă, pentru a descrie legăturile dintre civili și militari, care au existat dintotdeauna.

"Abordarea cuprinzătoare și filozofia bazată pe efecte oferă împreună mai multe moduri sofisticate de analiză a situațiilor complexe și de planificare a

---

⁴ http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_51633.htm , accesat iunie 2012.

operațiilor, precum și un mijloc de a încorpora și coordona eforturile tuturor instrumentelor și agențiilor necesare pentru a contracara activitatea asimetrică.⁵ Cu acestea, prin integrarea dimensiunii non-militare, se realizează managementul eficient al conflictului.

Conceptul se regăsește sub o multitudine de sintagme ("abordare interagenții", "abordare multifuncțională", "Conceptul 3D, diplomație – dezvoltare - apărare") și, deși ideea principală din spatele tuturor acestor expresii este aceeași - o abordare unidimensională este contraproductivă în lupta împotriva unei crize complexe, se dovedește a fi foarte dificil de a găsi o singură definiție pentru conceptul de abordare cuprinzătoare.⁶ Această utilizare multiplă de termeni demonstrează multitudinea de abordări a conceptului, fiecare actor raportându-se în mod diferit, funcție de context și de experiența sa istorică.

"Nu există un model unic, coerent, sau un acord unanim privind CA. Acest lucru complică comparațiile și creează confuzie terminologică. În plus, în timp ce majoritatea actorilor de azi recunosc necesitatea pentru o mai bună coordonare și cooperare, abordările lor diferă în mod semnificativ în ceea ce privește prioritățile, metodele și starea finală dorită în managementul crizelor."⁷

Prin urmare, devine important să se prospecteze determinările conceptului pentru a înțelege de unde vin aceste persistente neclarități și diferitele poziții ale actorilor implicați.

Elemente specifice abordării cuprinzătoare a operațiilor

"Abordarea cuprinzătoare" nu vizează în mod explicit construirea unor noi structuri sau ierarhii, ci urmărește rezultate mai bune și rezolvarea crizelor într-un mod sustenabil.

În analiza mediului operațional, una din principalele caracteristici este determinată de complexitatea *contextului strategic*, în sensul în care, operațiile de răspuns la criză se execută, de regulă, în state "fragile", caracterizate de un nivel de dezvoltare scăzut, guvernare ineficientă, capacitate administrativă limitată, crize

⁵ *Joint Doctrine Note (JDN2/07)*, March 2007, MOD, UK disponibil web la <http://www.mod.uk/DefenceInternet/MicroSite/DCDC/OurPublications/JDNP>, accesat 10.07.2011, ora 15.00.

⁶ Cf. DE CONING, Cedric, "*Civil-military relations and UN peacekeeping operations*", *World Politics Review*, 19 May 2010, disponibil web la: <http://www.worldpoliticsreview.com/articles/print/5553>, accesat 18.06.2011, ora 14.00.

⁷ MAJOR, Claudia, MOELLING, Christian, *More than wishful thinking? The EU, UN, Nato and the comprehensive approach to military crisis management*, *Studia Diplomatica*, Vol. LXII, No. 3, 2009, p. 21.

umanitare profunde, tensiuni sociale persistente, violențe sau premisele unui război civil. Totodată, contextul strategic este caracterizat de numărul mare și complexitatea actorilor interni și externi angajați în zona de conflict, cece presupune o prezență activă a ONU și a altor organisme și organizații internaționale, desfășurarea în zonă a unor efective militare și civile constituite în forțe multinaționale pentru executarea unor misiuni de o complexitate deosebită, în medii de conflict caracterizate prin disimetrii accentuate, în scopul gestionării și lichidării crizei declanșate.

Actorii interni pot varia de la oficiali guvernamentali și părți aflate în conflict, la agenți ai sectorului privat și organizații neguvernamentale locale.

Actorii externi pot include organizațiile internaționale de securitate (care lansează și execută operațiile de stabilitate), alte organizații internaționale și organizații neguvernamentale, guverne-sponsor și reprezentanți ai sectorul privat.

Organizațiile internaționale sunt acele organizații ale căror obiective și arie de manifestare au caracter internațional. Există două tipuri de organizații internaționale: *organizații interguvernamentale*, cele ai căror membri sunt statele și *organizații nonguvernamentale*, ai căror membri sunt persoane particulare sau anumite grupuri de persoane ori instituții private.

Organizațiile interguvernamentale au proceduri specifice de luare a deciziilor, dar nu au acces direct la cele mai multe dintre resursele materiale pe care le pot utiliza statele. Cooperarea în cadrul acestora, acoperă domeniile unor probleme globale: schimburi economice, apărare, dezarmare și controlul armamentelor, dezvoltare economică, agricultură, sănătate, drepturile omului, artă și cultură, combaterea traficului și consumului ilegal de droguri, turism, piața muncii, drepturile femeilor, educație, activitatea financiară, protecția mediului, criminalitatea, ajutor umanitar, gestionarea crizelor, telecomunicații, știință, fenomenul globalizării, imigrația și fluxul de refugiați și încă multe altele.

Pe măsură ce construcția conceptului abordării cuprinzătoare evoluează prin dezvoltări teoretice, experimentări și aplicarea practică în operațiile în desfășurare, se conturează trei direcții de implementare a acestuia: angajarea capabilităților; unitatea de efort dintre structurile militare și nonmilitare; mecanisme, tehnici, tactici, proceduri în domeniul acțional. Abordarea cuprinzătoare cere judecată sistemică și presupune parcurgerea etapelor de analiză, planificare, programare a acțiunilor și de evaluare a efectelor din perspectiva aplicării conjugate a instrumentelor de putere și a acțiunilor entităților ce se manifestă în

spațiul de angajare. Abordarea cuprinzătoare este eficientă dacă planificarea campaniei/ operației, acțiunilor și procesul de luare a deciziilor sunt derulate unitar, cu angrenarea tuturor actorilor implicați. Integrarea Civil-Militară trebuie realizată de sus în jos, de la nivelul strategic la cel tactic și susținută de structuri adecvate, conduse de personalități internaționale proeminente, care să reprezinte organizațiile internaționale și care pot negocia cu națiunea gazdă și alți parteneri.

Planificarea în cadrul abordării cuprinzătoare promovează ideea de scop și soluție comună, definirea clară a strategiilor și obiectivelor înainte de a demara o operație, ca planificare consolidată menită a stabili și sprijinii contribuțiile națiunilor și entităților civile în cadrul operațiilor.

Conceptul se fundamentează pe cerința, deosebit de importantă, ca actorii și instituțiile să dețină un set minim de obiective, scopuri și principii comune care trebuie să se manifeste într-un mod coerent.

În acest context, un element specific al abordării cuprinzătoare, îl reprezintă definirea și integrarea obiectivelor pe termen mediu și lung. Acestea reprezintă formularea finalităților gândite a fi îndeplinite prin agregarea efectelor specifice. Cu alte cuvinte, obiectivele vor viza diferite medii și domenii de activitate, fără a restricționa aplicativitatea numai către domeniul militar. Unitatea scopurilor și unitatea de efort se va realiza prin planificarea integrată a campaniei iar procesul se va identifica, transpune și va cumula obiectivele operaționale ale actorilor, în obiective strategice, concertând eforturile pentru îndeplinirea scopului politico-militar al campaniei.

În această rațiune, integrarea unui element de planificare civil care să lucreze în cadrul comandamentului militar și să asigure exploatarea și implementarea ideilor, dincolo de mandatul pur militar al comandamentului, este esențială.

Realizarea obiectivelor de nivel strategic, se bazează pe obținerea efectelor planificate asupra adversarului, prin aplicarea sinergică, multiplicativă și cumulativă a capacităților specifice liniilor de operații militare și civile, la nivel strategic, operativ și tactic. Prin urmare, abordarea cuprinzătoare a operațiilor integrează acțiuni militare, politice, de dezvoltare și umanitare .

Acțiunile militare au ca obiectiv dezarmarea și demobilizarea forțelor opozante, să asigure asistență în procesul de construire a unor forțe locale de securitate și să asigure securitatea necesară pentru sprijinul celorlalți actori implicați în soluționarea conflictului. Datorită capacităților sale deosebite, armata poate

acționa la diminuarea suferințelor populației, la crearea de oportunități care să contribuie la influențarea modului în care populația percepe situația din zona de intervenție și mediul internațional. Aceste eforturi reprezintă adesea cheia câștigării bunăvoinței populației și permit accentuarea sprijinului acordat de către aceasta autorităților locale, contribuind la diminuarea problemelor care sunt exploatate de extremiști în favoarea cauzei lor.

În perioada de trecere de la situația de conflict armat la stabilizare și reconstrucție, când gradul de securizare este minim, forțele armate trebuie să asigure nevoile primare ale populației, fie că vin din zona subzistenței sau a celei de prognozare a evoluției politice viitoare. Angajarea politică urmărește să asigure cadrul propice pentru a soluționa cauzele conflictului și a deschide calea spre reconciliere. Componenta dezvoltării vizează punerea bazelor juridice și economice necesare unei bune guvernări. De asemenea, aceasta urmărește crearea cadrului inițial pentru o dezvoltare sustenabilă care să includă elementele de infrastructură critică și asigurarea serviciilor de bază, precum și crearea condițiilor de dezvoltare a sectorului privat. Complexitatea abordării cuprinzătoare solicită, poate mai mult decât orice, planificarea și desfășurarea acțiunilor conform arhitecturii operațiilor bazate pe efecte.

Pentru aceasta, specialiștii militari au identificat câteva direcții conceptuale strategice: asigurarea de capacități și capabilități de natură și valoare diferită, pregătite să acționeze pentru o gamă largă de misiuni specifice (selectivitatea mijloacelor); aplicarea unui management performant și superior în sfera comandă-control (directivitatea acțiunilor); realizarea unui control informațional riguros, nu numai al adversarului, ci și al tuturor actorilor prezenți sau implicați, într-o formă sau alta, în zonele de criză; adoptarea unor măsuri coerente prin acțiuni politice, diplomatice, economice, coordonate în mod constant cu acțiunile militare; monitorizarea permanentă a comportamentului inamicului, dar și pe cel al aliaților, partenerilor și neutrilor, astfel încât să se elimine într-o bună măsură riscurile neprevăzutului; obiectivul final constă în modelarea/transformarea comportamentului participanților implicați în mod direct sau indirect la criză; starea de finalitate („*end state*”- ul) constă în obținerea de condiții avantajoase, pentru controlul cât mai adecvat al factorilor de putere asupra situației strategice.⁸

Comandamentele militare trebuie să aplice un model flexibil și eficient de

---

⁸ Cf. ONIȘOR, Constantin, ȘTEFAN, Teodoru, *Opinii privind operația modernă bazate pe efecte*, Revista de Științe Militare, Nr. 2 (15), Anul VIII, București, 2008, p. 38.

comandă-control, capabil să integreze partenerii-cheie, externi și interni, capabil să mențină legătura de cooperare inter-agenții la toate nivelurile și pentru toate tipurile de operațiuni susținute. Elemente-cheie din domeniile fizic, informațional și cognitiv care intervin în comanda și controlul acțiunii militare, trebuie definite în relație cu capacitatea structurilor de a percepe fenomenele, de a decide, acționa, colabora în procesul de planificare și de a sincroniza desfășurarea acțiunilor militare cu cele non-militare⁹.

Nevoia desfășurării operațiilor din perspectiva abordării cuprinzătoare impune, din partea forței militare, dezvoltarea capacității de a fi interoperabilă cu entitățile non-militare. Operaționalizarea „Abordării cuprinzătoare” implică dezvoltarea mecanismelor, tehnicilor și procedurilor care să permită înțelegerea, colaborarea și coordonarea coerentă, schimbul de informații atât pe verticală, cât și pe orizontală, între potențialii actori.

Acestea trebuie să stabilească modul în care elementele acționale sunt abordate, de la nivel strategic la tactic, conform intenției comandantului și misiunilor, cu scop de influență sau angajare și, respectiv, cu rol de consiliere, planificare și acțiune.

Acțiunea în mediul abordării cuprinzătoare implică existența unei strânse cooperări între agențiile guvernamentale și non-guvernamentale cu forțele armate, fiind un proces concentrat pe scopul de a transforma mediul în interesul entităților non-militare.

Cooperarea implică o punere în comun a datelor, informațiilor, cunoștințelor și percepțiilor referitoare la anumite fapte și situații, presupunând lucrul împreună al actorilor militari și non-militari pentru îndeplinirea obiectivelor comune.

Această funcțiune solicită pre-stabilirea accesului comun la informații, metode de conlucrare cuprinzătoare, integrarea rolurilor și, în cele din urmă, sprijinul operațional. Este vitală transpunerea termenilor și conceptelor într-un limbaj comun și o terminologie simplă, care să asigure fundamentele dezvoltării unei cooperări multidimensionale.

Este clar că este nevoie să se disemineze informațiile, dar procesul trebuie să se realizeze în funcție de interesele și agendele partenerilor. O implementare eficientă a principiului “nevoii de a împărtăși” (“need to share”) presupune ca cel

⁹ Cf. Roceanu, Ion, *Războiul bazat pe rețea - dincolo de tehnologie*, Editura Universității Naționale de Apărare București, 2005, p.66

care oferă informații să știe ce informații le sunt necesare partenerilor/colaboratorilor, nu ce informații consideră el că le sunt necesare.

Desfășurarea activităților paralele și interdependente poate fi gestionată cu succes prin întrebuițarea unor construcții structurale și tehnologice adecvate la care se adaugă o concentrare a eforturilor pentru coordonarea acțiunilor la un nivel ridicat.

Conform unor specialiști, coordonarea, ca proces determinant în realizarea sinergiei acționale, este influențată de trei factori: complexitatea, eterogenitatea, ritmul rapid.¹⁰ Ritmul rapid este caracteristic acțiunilor militare moderne, influențat în mare măsură de explozia informațională și extinderea capacităților de mobilitate ale participanților în acțiuni specifice.

Sincronizarea ce se desfășoară în domeniul fizic, este cel mai important aranjament al acțiunilor și efectelor în timp și spațiu, fiind rezultatul planificării.

Ca un alt element specific al abordării cuprinzătoare, comandamentele militare de la toate nivelurile trebuie să aibă capacitatea să pregătească și să conducă misiuni civil-militare integrate, inclusiv prin intermediul unor interfețe organizaționale cu națiunea gazdă și agențiile civile. Sprijinul militar pentru agențiile civile poate fi considerabil și necesită în general resurse (vehicule, adăpost, comunicații, securitate, aprovizionare etc.) în afara celor din inventarul unei forțe militare combatante.

Expertiza civilă trebuie să fie dislocabilă, pentru a sprijini comandamentele militare, cea ce impune un sistem comun de instruire, cu un accent special pe modul în care funcționează organizația militară multinațională, înțelegerea mediului de operare mixt civili-militari, funcționarea diferitelor proceduri de planificare.

Dezvoltarea unor parteneriate și colaborarea în cadrul domeniilor funcționale este un alt element important al abordării cuprinzătoare și ar trebui, acolo unde este cazul, să fie proiectate la toate nivelurile structurii de comandă.

Comunicarea strategică eficientă trebuie să conecteze toate activitățile și actorii prezenți în teatrul de operații cu națiunea gazdă și națiunile contribuatoare.

Dacă se realizează unitatea de scopuri, este cardinal să se elaboreze un mesaj unitar, de preferat în același spirit cu cel al comunității internaționale și care să poată fi transmis atât aliaților, națiunii gazdă, cât și adversarului. De aceea o

---

¹⁰ ibdem, p.77

strategie coerentă de transmitere a mesajelor și de menținere a inițiativei devine imperativă.

Din perspectiva NATO, una dintre principalele provocări ale implementării abordării cuprinzătoare a managementului crizelor constă în faptul că acest concept intenționează să îmbunătățească abilitatea NATO de a planifica și desfășura operațiile într-un mediu complex, în strânsă coerență cu alte inițiative non-militare și potențial multinaționale, precum și non-guvernamentale, menite să stabilizeze și să creeze un mediu de auto-susținere securizat.

Concluzii

Abordarea cuprinzătoare nu este un scop în sine, ci un mijloc pentru atingerea unui scop. Scopul constă în soluționarea conflictelor și crizelor complexe într-un mod sustenabil și de durată. Pornind de la evidența că abordarea cuprinzătoare este maniera optimă care asigură focalizarea eforturilor pentru un management eficient al conflictelor, apreciem este necesară enunțarea câtorva concluzii și aducerea în atenție a unor direcții de acțiuni viitoare, care să evidențieze specificul acestora din perspectiva națională.

Un aspect important în realizarea obiectivelor managementului conflictelor și crizelor, din perspectiva abordării cuprinzătoare, este dat de viziunea comună și de conjugarea efortului tuturor entităților angajate, două elemente care țin atât de planificare cât și de execuție, dar care neacceptate în totalitate vor face ca întregul efort să fie în zadar, iar starea de instabilitate să se amâne sine die.

Comunicarea, încrederea, profesionalismul și, mai mult, capacitatea de a coordona sau de a accepta coordonarea sunt esențiale în atingerea succesului. Obiectivul general al misiunii trebuie să fie acceptat, tangibil și, nu în ultimă instanță, posibil de susținut multidimensional.

Realizarea unui efort conjugat presupune o abordare care prin strategii bine definite să stabilească roluri și responsabilități în acțiunile unificate interagenții, atât la nivel guvernamental cât și internațional.

Proiectând strategia la nivel acțional, constatăm că fiecare fază a acțiunii atât în timp, cât mai ales în spațiu, solicită prezența factorului militar. El trebuie să fie motorul conceptual, să identifice când și unde trebuie să se manifeste efortul principal, care este agenția care sprijină și care este cea sprijinită.

Conducerea centralizată nu mai este de actualitate, pentru că abordarea cuprinzătoare implică decizii congruente în domeniile politic, militar,

economic și social, care să programeze și să desfășoare procesul interagenții.

Instituția militară trebuie să renunțe la ideea că ea este singura care gestionează eficient conflictul și să înțeleagă faptul că trebuie să baleieze între a fi lider în acțiune și a fi element de echipă în funcție de etapele operațiilor.

BIBLIOGRAFIE

http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_49217.htm

http://www.nato.int/cps/en/natolive/topics_51633.htm

<http://www.nato.int/lisbon2010/strategic-concept-2010-eng.pdf>

<http://www.regjeringen.no/upload/UD/Vedlegg/missions/sgnote.pdf>

http://www.comuniqué.ro/img_editor/userfiles/file/IonDavid_Evolutia_mediului_de_securitate.pdf

<http://www.nato.int/docu/review/2007/issue3/romanian/maiti/htm>

<http://www.obiectivdesuceava.ro/v2/opinii/editorial-un-nou-concept-pentru-nato>

<http://www.effectivemultilateralism.info>

